

TERATOGENOST

Te snovi dokazano povzročajo zmanjšanje plodnosti pri človeku in razvojne napake na plodu oziroma potomcih. Teratologija je veda o defektnih pojavih pri novorojenčkih. Korenine te vede segajo v čas, ko so ljudje mislili, da je nenormalen novorojenec delo zlih sil, in je tak dogodek vzbujal strah, spoštovanje in posebnost.

Doba moderne teratologije sega okoli 70 let nazaj, ko so dokazali, da pomanjkanje nekaterih substanc v prehrani matere, kot npr. pomanjkanje vitamina A, riboflavina itd., povzroči poškodbe in okvare plodu pri sesalcih. Temu so sledile raziskave, ki so obsegale študije vplivov nekaterih kemijskih in fizikalnih vplivov na plod. Tu je treba omeniti vpliv hormonov, antimetabolitov, X žarke ipd. Pred okoli 50 leti so pričeli sistematično raziskovati deformacije na živalih, da bi odkrili, kaj vse vpliva na okvare pri novorojenčkih. Že leta 1941 so poročali, da inficiranost z virusom rdečk pri nosečih ženskah povzroča pri novorojenčkih poškodbe oči, ušes, srca kot tudi duševno prizadetost, odvisno od tega v katerem mesecu nosečnosti je prišlo do infekcije.

Študije so ugotovile, da so poleg raznih infekcij in bolezni med nosečnostjo pomembni vplivi na plod oziroma potomce razna sevanja (radioaktivno, rentgenski žarki) in nekatere kemične substance, kot so androgeni hormoni, aminopterin, ciklofosfamid, talidomid, organske spojine živega srebra, klorobifenili, dietilstilbestrol, difenilhidantoin, trimetadion, tetraciklini, 13-cis-reti-nojske kisline, litij in nekatere droge.

Nekatere najbolj znane substance s teratogenim učinkom

Talidomid (3-ftalimidoglutarimid, kokain, etanol, LSD; (dimetilamid lizergove kisline)